

ВРЕДНОВАЊЕ ЈЕЗИЧК

Шта је, заправо, тест STANAG 6001 и каква је улога Тима за тестирање из састава Дирекције PELT? Како се кандидати из Министарства одбране и Војске Србије могу припремити и пријавити за стицање сертификата? Може ли се стечен језички профил изнова проверити и поправити? У којим земљама се примењује уверење о достигнутом нивоу комуникацијске способности?

Велику заједницу чине људи који се међусобно добро разумеју, писао је социолог Ђуро Шушњић. Они деле свет језичких значења. У речима се, објашњавао је, чува искуство заједнице, у њима дише њен поглед на свет. У том смислу, улазак наше земље и Војске Србије у јединствен евроатлантски безбедносни простор, савремени политички, економски, културолошки, али и вредносни оквири наметнули су потребу да се припадници система одбране, знатно боље него до сада, разумеју са светом. Најпре у струци – ради заједничког учешћа у међународним мировним мисијама и борби против тероризма.

Да би се у оквиру међународне војне сарадње избегао проблем изгубљеног у преводу, било је неопходно да што већи број наших професионалних војника овлада знањем страних језика. Енглески језик добио је примат. Уз помоћ и подршку иностраних партнера осмишљен је национални пројекат PELT – учење енглеског језика, избор наставног кадра и кандидата за курсеве, инострана усавршавања, али и вредновање нивоа достигнутих комуникацијских вештина.

Са надлежнима у пројекту PELT и Тиму за тестирање који додељују сертификате о знању енглеског језика, према STANAG-у 6001, поделили смо недрумице о тестирању за стандардизовани језички профил – СЈП са којима се сусрећу припадници система одбране.

ОГЛЕДАЛО СТАНДАРДА

Тим за тестирање, који је у саставу Дирекције PELT, јесте верификационо тело Сектора за људске ресурсе Министарства одбране, надлежно за сертификацију познавања енглеског језика. Формиран је у мају прошле године. Налази се на Војној академији, али је у свом раду потпуно самосталан. До сада је организовао тестирање за више од 300 кандидата, а уверење за STANAG 6001 енглеског језика добило је 239, који су приступили тестирању. У току 2007. године одржано је тестирање у априлу, а на основу потреба Министарства и Војске, те могућности Тима, планирана су још тестирања у јулу и децембру.

– Пројекат PELT, који се односи на различите категорије припадника система одбране – учеснике мировних операција, војне дипломате, запослене на дужностима које захтевају употребу енглеског језика, те ученике и студенте војних школа, предвиђено је да проверу стеченог нивоа језичке комуникације изводи

Тим за тестирање.

Тренутно се за развој теста

ИХ ВЕШТИНА

STANAG 6001 енглеског језика и тестирање ангажују три професора, са завршеном стручном обуком у земљи и иностранству. Чланови тима нису укључени у наставни процес, тако да је у потпуности одвојена функција учења енглеског језика од вредновања усвојених способности. До 2010. године планирано је да Тим чини пет наставника – истиче потпуковник Милан Тепшић, менаџер Дирекције PELT.

Свака земља која је прихватила стандард STANAG 6001 за енглески језик има национални тим за тестирање који саставља тестове. За потребе Министарства одбране Републике Србије такав тест припрема Тим за тестирање. То подразумева да се језичке вештине припадника система одбране ваљано и објективно мере, те да се могу упоредити са резултатима постигнутим у региону, уколико његове земље поштују усвојени стандард за енглески језик.

– Српски тест STANAG 6001 јесте вишестепени и вреднује четири језичке вештине, за три нивоа истовремено – STANAG 1, 2 и 3. За сваку вештину појединачно додељује се стандардни језички профил. То значи да испитаници, на пример, могу достићи STANAG 3 из слушања или писања, док из говора и читања могу добити STANAG 2. Просечна оцена наведеног профила – 3223 не може се извести из теста који се у Тиму примењује – каже Невена Шуберт, руководилац Тима за тестирање.

Према речима члана Тима Ане Михаиловић, сваки тест треба да осликава социјално-друштвени, психолингвистички и културолошки оквир зе-

НОВИ ЗАДАЦИ ЗА СВАКО ТЕСТИРАЊЕ

За свако тестирање према STANAG-у 6001 из енглеског језика саставља се нови тест, према предвиђеним процедурама. Најпре се на основу установљених критеријума за сваку језичку вештину посебно сачине задаци. Затим се изводи пробно тестирање групе испитаника ван система одбране и њихова корекција сходно добијеним резултатима. Потом следи предтестирање припадника Министарства одбране у некој од земаља региона, те статистичка обрада тако добијених резултата теста. Тек после поновног уобличавања задатака саставља се коначни тест. Његов садржај условљен је дескрипторима, који упућују на коришћење енглеског језика у животним ситуацијама за које се кандидати припремају. Састављање теста траје око четири месеца, а администрирање и обрада података после тестирања до два месеца.

мље у којој се кандидати проверавају. То је један од разлога што задатке оомишљавају национални тимови за тестирање. Оно што тестове чини једнаким јесу упутства и стандарди НАТО који се поштују приликом њихове израде и примене.

ДРАМА (НЕ)РАЗУМЕВАЊА

Да би запослени у систему одбране полагали тест STANAG 6001 треба да се пријаве надлежним старешинама у својим јединицама. Њихови захтеви се упућују Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе Министарства. Управо потом саставља спискове кандидата за свако тестирање и доставља их Тиму, неколико дана пре провере знања. Само оне старешине и цивилна лица која су на списку имају могућност да тест и положе. На основу досадашњих искустава, око 20 одсто позваних кандидата није се одозвало позиву за тестирање.

Како се припремити и пријавити за полагање теста?

– Тест STANAG 6001 мери ниво способности употребе језика, тако да није могуће прецизирати области из граматике или обим фонда речи које кандидати морају познавати за достизање жељеног ниво знања језика. Да би приступили тестирању, заинтересовани припад-

ВИШЕСТЕПЕНИ ТЕСТ

Тест STANAG 6001 из енглеског језика израђен је према стандардима и критеријумима које је одредило Биро за међународну језичку координацију – BILC (Bureau for International Language Coordination). Он тестира познавање језика – proficiency test, а не достигнуће полазника – achievement test, које се вреднује на крају појединих курсева енглеског језика. Тест се, такође, разликује од улазног теста позиционирања – placement test, који кандидати положе пре курса како би им се одредио тренутни ниво знања. Српски тест STANAG 6001 енглеског језика је вишестепени тест – за ниво један, два и три истовремено, којим се процењује способност употребе језика у оквиру четири вештине – слушање, говор, читање и писање.

ници нашег система одбране су морали претходно учити енглески језик. Како тест STANAG 6001 није тест достигнућа, нити позициони тест, који се примењује пре и после завршеног курса енглеског језика, већ је инструмент којим се процењује ниво владања вештинама слушања, говора, читања и писања, не могу се прецизно одредити уљубеници или стручна литература коју кандидати треба да користе за учење. Припрема за комуникативну употребу језика не може се ограничити само на поједине изворе, већ треба да обухвати и свакодневну практичну вежбу, попут слушања вести на енглеском језику, читања стране штампе или сајтова на Интернету – објашњава Невена Шуберт.

Сертификат STANAG 6001 валидан је три године после полагања испита, односно тестирања, а може се користити и применити у свим земљама које су чланице Партнерства за мир и НАТО.

Који су критеријуми за оцењивање тестова?

– Критеријуми за оцењивање теста STANAG 6001 дефинисани су на основу прописаних стандарда надлежног тела за употребу страних језика у НАТО. За тестове слушања и читања користи се бодовна табела, док се за тестове писања и говора користи описна табела оцењивања. За чланове Тима за тестирање, пре сваког вредновања ниво знања енглеског језика кандидата, организује се семинар о стандардизацији оцењивања. На тај начин се полазницима обезбеђује непристрасно и равноправно провера језичких вештина, без обзира на то који је испитивач ангажован. После тестирања припадника Министарства и Војске статистички се анализирају оцене сваког оцењивача појединачно, а укрупнени резултати те анализе показују степен њихове усклађености – напомиње Ана Михаиловић.

Као и у осталим институцијама које спроводе тестирања знања из страних језика, кандидати немају могућност да добију оцењен тест STANAG 6001 како би се уверили на којим су задацима погрешили. Тим за тестирање, међутим, после издавања Уверења о положеном испиту, полазницима који то затраже може доставити опис резултата теста, са бројем поена за тестове слушања и читања, те описне оцене за тестове говора и писања.

Може ли се поправити додељен стандардизован језички профил, уколико полазници нису задовољни постигнутим резултатима?

– Уколико припадници система одбране нису задовољни постигнутим нивоом знања из енглеског језика, могу упутити захтев Управи за кадрове Сектора за људске ресурсе Министарства за поновно тестирање највише две језичке вештине у једном испитном року. Ново тестирање кандидата може се организовати шест месеци после првог вредновања њихових способности. На поновном тесту за STANAG 6001 енглеског језика могуће је да полазници добију исти, али и нижи ниво језичког профила у односу на оној који су постигли на првом тестирању – појашњава Невена Шуберт, руководилац Тима.

На Интернет сајту Министарства одбране – www.mod.gov.yu могу се пронаћи све потребне и актуелне информације о Тиму за тестирање и тестирању кандидата из енглеског језика према STANAG-у 6001. Очекује се да у будућности Тим има самостални сајт, на коме ће се заинтересованима уз опис теста понудити и поједини задаци, те узорци тестова, како би се успешно припремили за вредновање језичких вештина. ■

Владимир ПОЧУЧ